

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-uteza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félvre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-uteza 38-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Mi lesz?

Szell, Hegedüs, Wlassics, Lukács és Fehérvári miniszterek, mint azt szombaton jeleztük, Bécsbe utaztak és jelen voltak az Albrecht főherczeg szobrának leleplezési ünnepélyén.

Ha a miniszter urak csak azért utaztak volna fel Bécsbe, egyszerűen tudomásul vennők s nem foglalkoznánk a bécsi látogatással. Azonban, mint azt az újabb hírek jelzik, ennél egy sokkal fontosabb ok miatt is rándultak fel a kormány férfiak a császár városba.

Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint a kiegyezés megoldásáról, melyet, ha még Ausztriában huznának-halasztnának is tovább, a magyar kormánynak tovább elodáznai nem lehet, ha ígérését be akarja váltani.

Nem tudjuk e pillanatban, hogy Szell Kálmán és társai mit végeztek Bécsben, de reméljük, hogy az alkudozásokban Szell nem fog a Bánffy nyomdokain haladni s Ausztria kedvéért nem fogja jogait nemzetünknek feláldozni.

Az osztrák miniszterek ugyan erősen fenekednek ránk, de ha minisztereink erősen fogják magukat tartani, győztesen jöhetnek haza a küzdelemből.

Ugy legyen!

Az összes lapok ünnepi számai a kormány bécsi útjával foglalkoznak. Legfeljebb ezek között a „Pesti Napló”, mely a következőket írja:

Budapest, május 20.

Paizsszal, vagy paizson kell, hogy a Szell-kormány visszatérjen bécsi útjáról. Mi nemcsak hisszük, de bízva bízunk benne, hogy teljes sikerrel tér vissza. Oly harcra van szó, amelyet gróf Thun nem is visz komolyan; ellenben a magyar kabinet nemcsak a saját existenciájáért küzd, de védi a magyar parlamenti békét, sőt magát a mostani magyar parlamentet — talán még ennél is többet! Az pedig mégsem képzeltető, hogy akkor is, mikor Magyarország egységes és egészséges, Ausztria ellenben a szó szoros értelmében politikai kadáver, mégis Ausztria legyen az erősebb.

Mérlegeljük csak kissé a jövő sánczeit. Lássuk, mi történnék, ha a magyar álláspont érvényesül és mi történnék, ha Thun győzedelmeskednék?

Ha Magyarországnak jogos követelése érvényesül, akkor Ausztriában alig változik valami. Thun vagy végrehajtja a kiegyezést a tízenegyedik szakasz alapján, vagy pedig meggy és helyette más csinálja meg a kiegyezést parlament nélkül és a 14-ik szakasz alapján. A korona szempontjából ez ugyanaz, mivel valóságos megoldásra Ausztriában gondolni úgy sem lehet. Nálunk 3 nap alatt eltávolítható volt a belső konfliktusoknak minden anyaga; Ausztriában 3 év sem volna erre elegendő. Annyi ideig pedig mégsem lehet a mostani állapotot kihuzni.

Nézzük ellenben, mi történnék, ha a magyar kormány Bécsben megbuknék. Abban a pillanatban a mostani parlament fel kell oszltnai; az új választások pedig szinte kiszámíthatatlan körülmények között történnének meg. A függetlenségi párt óriási módon megnövekednék, mivel hogy az események teljesen igazolták volna az ő álláspontját. Kossuthék hivatkoznának rá — és joggal hivatkoznának rá, — hogy a paktumnál a legnagyobb mérséklet és lojalitást tanusították, minden módot megadtak arra, hogy a hatvanhetes alapon tovább kormányozzának; mégis megbukott ez az alap, önmagában bukkott meg, mert Magyarország ezen az alapon olyan gyenge, hogy egy tehetetlen és senki által komolyan nem vehető osztrák kormány képes lehetetlenné tenni azt, a miben a magyar király, a magyar kormány és az egész magyar parlament megegyeztek. Az ilyen okoskodás ellen nem lehetne helytálló argumentumot felhozni. Minden jel arra mutat, hogy a néppártot kivéve (és még ennek sem minden tagját kivéve!) az egész magyar közérzetlet a függetlenségi pártalapjára helyezkednék. A jövőd magyar parlamentben csak Kossuth-párt léteznék és semmi egyéb; a mérsékelt elemek legfeljebb visszavonulnának, a mi természetesen csak növelné a bajt.

Akárki vezetné az új választásokat és akármenyi erőszakkal és akármenyi pénzzel csinálnák, az eredmény csak az lehetne, hogy Kessuth Ferencz lenne a magyar parlament ura.

Nem akarjuk ezt a prespektívát tovább kifesteni. Csak azt kérdezzük: *segítenének-e legalább ezen az áron Ausztrián?* Dehogy segítenének! Ausztriában a mostani anarkia tovább tartana, csak hogy az osztrák szlávok iparkodnának a magyarországi nemzetiségekkel szövetségre lépni; az osztrák németek pedig szövetségre lépni a magyarokkal. A német vezérek diadalmasan átszólnának hozzánk, hogy ime, az események beigazolták azt, a mit ők mindig hirdettek, hogy tudnillik a szláv elemnek felülkerekedése Ausztriában a magyar alkotmány katasztrófájára vezet szükségképpen.

A ki politikailag gondolkodni tud, meg fogja engedni, hogy azok, a miket itt elmondottunk, matematikai pontossággal bekövetkezzenek, mert más be sem következhetnek.

Ha ellenben a magyar álláspont érvényesül, akkor a dolognak lefolyása szintén pontosan kiszámítható. Magyarországon megmarad a béke és a jövő ősztl fogva a magyar parlament tisztán a belső reformok útját követné. Magyarország tehát a konszolidáció képét nyújtana és a világ tapasztalna, hogy a monarkának legalább ez a része nemcsak geográfiai forgalom, hanem állam. Ausztriában pedig mihelyt befejezett tényekkel állnának szemben, mindenki belenyugodnék. Annál biztosabban nyugodnék bele mindenki, mert a mostani agitáció nál a párt emberek különben is egészen magukra vannak hagyva, tekintve, hogy az osztrák közönség szomjuzza a kiegyezést és elítéli az otromba hajszát, a mit a politikusok önző pártcéljaik érdekében folytatnak. Egy tekintet az osztrák viszonyokra elég, hogy mindenki megítélhesse azt a nagy nyomorúságot, a mely odaát uralkodik és a melynek egyik külső kifejezése a nagyiparosoknak és nagykereskedőknek tömeges bukása. Ezek a bukások pedig idővel éreztetni fogják hatásukat az egész vonalon, első sorban a kisipar és a munkások körében. Ha a közjogi válság tovább tart és a kiegyezés nem jön létre, előre látható, hogy nagy munkástömegek válnak munka nélkülékké és hogy Ausztria a közjogi zavarok mellett még szociális zavarok is fognak nehezdedni.

Ezt tudva, az osztrák nagy közönség kevés sulyt vet rá, hogy Szell-féle formulával, vagy anélkül csinálják-e a kiegyezést; csak legyen meg a monarkia két állama közt a rend. Az osztrák belpolitikai zavarok legyőzése is könnyebb, mihelyt mind a két párt tudja, hogy nem zsákmányolhatja ki többé a kiegyezést. Olyan a kiegyezés az osztrák táborok közt, mintha két veszekedő részver ember közülében fekszik egy töltött revolver. Körülbelül mindegy, hogy melyikük kapja előbb kezébe a fegyvert, mintán mind egyikük egyformán beszámíthatatlan. A józan ember kötelessége egyszerűen az, hogy a fegyvert eltávolítsa.

Csináljuk meg már most a mérleget. A korona tekintélye, a monarkia biztossága, Magyarország békéje, Ausztria egész jövődöje, a fennálló szerződések és minden józan számítás a magyar kormány oldalán vannak; mindezeknek az ellenkezője áll az osztrák kormány mellett. Ily körülmények között képtelenség volna, hogy mégis Thun gróf kerüljön ki mint győztes, aki egyébként nem is tudná, mit csináljon tulajdonképpen a győzelmével. Az lesz tehát, hogy június elején a magyar parlament hozzáfog a kiegyezés elintézéséhez és végrehajtja a paktumnak utolsó és legfontosabb pontját. Feszült érdeklődéssel, de teljes hidegvérrel és legkisebb aggodalom nélkül tekintünk a bécsi tárgyalások elé, amelyeknek eredménye, meggyőződésünk szerint, máris meg van pecsételve.

*

A „Hazánk” többek közt a következőket írja:

Most értjük Bánffy és Tisza fellépését. A kiegyezés a Szell-féle formulával összekötésbe hozta Ausztriát Magyarországgal, Szell Kálmánt Thun Ferenczcel. Ebben a tusában Szell vesztes lehet, vagy halálos sebbel jön vissza, mint győztes. Bánffy, ki Thunnal mindenben megegyezett, s Goluchovskinak s az udvarnak kedves embere volt, kit a legnagyobb válságban hónapokig tartottak, míg a

saját pártja tőle elszakadt, azért bukkott meg, nem fogadták el. Szell megbukhatik, ha az ő formuláját Ausztria veti vissza. És ekkor mi következnek?

Itt vagyok én, Bánffy, én Tisza; mi elfogadtuk az ischli klauzulát; mi hozzájárulunk a kvóta fölemeléséhez; mi a közös vámterület hívei voltunk, ezt vallottuk a Házban s választóink előtt s ezt készek voltunk keresztülvinni a képviselőház feloszlásával, ha az obstrukciót másképp megtörni nem lehet.

Nem ellenztük, hogy Szell Kálmán és a disszidensek meg a nemzeti pártiak csinálják más módon, jobban, ha tudják. Ott maradtunk, ebben őket lojálisan pártoljuk, okai nem vagyunk, ha programjukat nem bírták keresztülvinni. De a kiegyezésnek meg kell lenni, mert így követeli nemcsak a két ország anyagi érdeke, de, a mi ennél fontosabb, a monarkia nagyhatalmi állása és fennmaradása. Ha tehát kormányválság van, mert megegyezni nem tudnak, hivassa Ő felsége régi meghitt és kipróbált szolgáit, a tettek embereit, kik megmutatták, hogy el tudják kormányozni Magyarországot s a kinek ma is nagypártjuk van. Ők biztosítják Ő felségét, hogy akár Thunnal, akár más osztrák miniszteriummal az egyezséget a monarkia alapjainak megingatása nélkül meg fogják kötni.

Ez az a verem, melyet Szell Kálmánnak ástak.

Wekerle a kiegyezésről.

Dr. Wekerle Sándort, a közigazgatási bíróság elnökét a Neue Freie Presse munkatársa meginterviewolta az Ausztriával való gazdasági kiegyezés kérdéséről. Wekerle, bár azóta, hogy az államügyek vezetésétől visszalépett, politikával nem foglalkozik, szívesen teljesítette a nála járt újságíró kérését; de nyilván a kiegyezés ügyében való feszült helyzetre s a saját állására való tekintetből a legnagyobb tartózkodást tanusította nyilatkozatában.

A N. Fr. Pr. vasárnapi számában közli a beszélgetést, melynek ez a lényege:

A mostani kiegyezési vita kiinduló pontjáról, az ugynevezett állandósító klauzula kihagyásáról szólva, ezt mondta Wekerle: A kölömbőség e klauzula és a Szell-féle formula közt első sorban politikai és csak másodsorban gazdasági; mert az állandósító klauzula saját nézete szerint is ellentmond a 67-iki kiegyezési törvény szellemének és rendelkezésének, míg a Szell formulája mindkettőt megőrvi. Gazdasági tekintetben ugy ez, mint amaz csak provizórium, pedig a monarkia mindkét államának sürgősen lenne már szüksége az állandó viszonyok megteremtésére. Nem volna szabad figyelmen kívül hagyni, hogy bár ma Magyarország közvéleményének túlnyomó része a vámközösség mellett van — ez igen gyorsan gyökeresen megváltozhatik, ha osztrák részről folytatják a huzó-halasztó taktikát, a Magyarország ellen való rendszeres háborút és ha befejezés helyett megint a döntés elhalasztásáról kezdenek tárgyalni.

Ilyen eljárás — mondta Wekerle — egy csapásra az ellenkezőre fordíthatná a közvélemény felfogását: még olyan politikusoknak is, kik egész multjuknál fogva teljes meggyőződéssel és minden igyekezetükkel a gazdasági közösség mellett vannak, vissza kellene riadniok ama felelősség elvállalásától, hogy ingadozó reménység kedvéért elmulasztják idejekorán előkészíteni és igénybe venni azokat a rendszabályokat, melyek az ország érdekében megóvására nélkülözhetetlenek, ha bekövetkezik az, amit ma belátással bíró egyetlen magyar államférfi sem kíván.

Az állandósító klauzulának a Szell-formulával történt helyettesítése nem képez jogalapot az esztendő kiegyezési megállapodások új bolygatására. De ha az 1903-ig tartó időre létrejön is a megállapodás, mégis azonnal meg kell majd kezdeni a tárgyalásokat; hogy megteremtessenek azok az állandó tartós viszonyok, melyek a gazdasági fejlődés szempontjából elengedhetetlenek. Ez áll első sorban a valutarendezésre, de a többi idevágó kérdésre is.

— Én — mondotta Wekerle — nem tudom megtalálni az okát, hogy miért ne szólhatna a bankgyezés hosszabb időre, mint a vám- és kereskedelmi szövetség. Ellenkezőleg, én a bankgyezés hosszabb tartalmában erősebb garanciáját látom a gazdasági közösség további fenntartásának. Ezzel meg szűnnék egyik momentum a gazdasági életünkben uralkodó bizonytalanságnak, mely az ipari, kereskedelmi téren és kivált hitelviszonyok annyira megérzik. És a bank szempontjából nézve a kérdést, szintén arra a következtetésre kell jutni, hogy a bankgyezés hosszabb tartama nem nehezíti meg a bank működését.

Összefoglalva a mondottakat, kifejtette Wekerle, hogy már megvan a bizonytalanság momentuma a vám- és kereskedelmi

szövetség tekintetében, nem szabad a bajt még súlyosítani a bizonytalanságnak a bankkérdésre, a valutarendezésre való kiterjesztésével. A valutarendezésbe vetett bizalmat ígérettel már nem lehet többé fentartani, hanem feltétlenül döntő lépéseket kell tenni. Tanulmány, kísérlet, kedvező konjunktúrák várása itt már nem használ, csak a döntés. A biztos, szabályozott valuta részére meg kell teremteni az institúciókat, de legerősebb garanciája mégis csak a rendszeres gazdasági tevékenység, a munka. Ahol megvan a gazdasági munka, ott a valutaért nem kell aggdógni; ahol pedig ez nincs, ott nem használnak az institúciók, ott a rendezett valuta előnyeit nem fogják elérni.

— Oda térek vissza — így végezte Wekerle — ahonnan kiindultam; a kiegyezés által meg kell teremteni azokat a tartós viszonyokat, melyek előfeltételét képezik minden rendszeres gazdasági tevékenységnek.

Az Albrecht-szobor leleplezése.

(Saját tudósítónktól.)

Bécs, május 21.

Gyönyörű időben foly le ma délután két órákor az osztrák-magyar hadsereg által az uralkodói jubileum alkalmából felállított Albrecht-szobor leleplezése. Jelen voltak Ő felségén kívül az uralkodó ház jóformán összes tagjai, Luitpold bajor régens-herczeg, a többi itt jelenlévő fejedelmi személyiségek, a német császár képviselője, a néhai főherczeg nevével viselő ezredek küldöttségei, az osztrák-magyar hadsereg és a két honvédség előkelőségei és a monarkia minden részéből az ünnepre érkezett hadseregbeli és tengerész-tisztek ezrei. Bécs lakossága is a legelőkelőbb érdeklődést tanusította az ünnepély iránt, de a korlátozott térvizonyok miatt közvetlen szemlélője nem lehetett, mert az izlésesen díszített tér, a melyen a különböző fegyvernemek képeztek sorfalat, el volt zárva a közönség előtt. A tömeg a közeli utcákban csoportosult, hogy legalább az érkező fogatokat lássa és a leleplezés után megnézze a lovasszobrot, mely az Albrecht-főjáró platóján áll. Kevéssel 12 óra után a kirendelt csapatok teljes díszben zeneszóval helyeikre vonultak és 2 óra felé kezdtek érkezni a leleplezéshez hivatalos személyiségek. Ezek közt voltak: Thun gróf és Szell Kálmán miniszterelnökök, a közös miniszterek, az osztrák kormány tagjai, a földművelésügyi miniszter kivételével, a ki szemleuton van Dalmáciában, Fejérvári, Hegedüs, Wlassics, Lukács, Darányi magyar miniszterek, Gromon államtitkár, Liechtenstein herczeg első főudvarmester, Bánffy báró magyar főudvarmester, Apponyi Lajos magyar udvarnagy, Hunyady gróf főszertartásmester, a Reichsrath előkelősége és számos tagja, Perczel képviselőházi elnök, a közös és az osztrák főszámszék elnökei, a titkos tanácsosok, a polgári hatóságok fejei, Kielmassegg gróf alsó-ausztriai helytartó, Gudenus báró tartományi marsall, Lueger dr. polgármester, a diplomáciai testület és az idegen katonai attasék stb. stb. Különös figyelmet keltettek a német császár képviselői Loo altábornagy és Mossner tábornok, valamint a porosz, bajor, száász és orosz ezredek tiszti küldöttségei, mely ezredek Albrecht főherczeg nevével viselték. Külön csoportot képeztek a néhai főherczeg tábornagy győzelmes csatáiban résztvett tisztek és aggharcosok. Az ünnepély katonai jellegének megfelelőleg a katonai egyenruhák túlnyomó számban voltak. Cocskis szakadatlan sorban vonultak fel. A közeli utcákban egybegyűlt közönség élénk óvázásokban részesítette az uralkodó ház tagjait.

Pár perccel 2 óra előtt a „Gottesglobe” hangjai mellett dobpergéstől kísérve jelezték Ő felsége közeledtét, a ki tábornagy egyenruhában a Mária Terézia-rend szalagjával ékesítve jelent meg a tömeg viharos óvázói közt. Paar gróf főhadsegéd oldalán. A király a Ringstrasson át az Operngasse-ig jött kocsin és onnan gyalog ment a királyi sátorba, hol az uralkodóház tagjai és az idegen fejedelmi személyiségek gyűltek egybe és ki tiszteletteljesen üdvözölték Ő felségét, a ki rövid cserclet tartott, aztán ki lépett a sátorból, mire Rainer főherczeg üdvözölte.

Ő felsége messzehallható hangon a következő szavakkal válaszolt:

„Köszönmöm Kedvességednek azokat a felelő szavakat, a melyeket az imént a fegyveres erő nevében Hozzám intézett. Magaszasz érzelmekből fogamzott gondolat volt, hogy a megboldogult Albrecht főherczeg tábornognak, kinek szíve és tettereje a védő erő nagy feladatai — a miénk mindnyájunké — volt, szobrot emeltek és azt egy nagy jelentőségű nap alkalmából Nekem fölajánlottak. Ez emléket szívélyes köszönettel fogadom Nekem oly drága hadseregemtől. Vajha az e szellem, mely ezt a szobrot létrehozta, mindnyájuk értékes hagyományaként áthatná azokat, kik utánunk Ausztria-Magyarország lobogója alatt küzdeni fognak a trónért és a hazáért. Hulljon le most a szobor leple.”

Lassan ereszkedett le a lepel. A katonai zenekarok a „Gottesglobe”-t játszották,

a kivonult gyalogság diszsortüzet adott, míg a Schwarzenberg-téren felállított tűzserg 72 ágyúlovást tett. Ő felsége az udvari sátor mellett állott, mellette Luitpold bajor régens-herczeg és a német császár képviselői. Belopotocky tábori püspök ezután felszentelte a szobrot, mire a bécsi dalos-szövetség elénekelte a Te-Deumot. Erre Ő felsége Frigyes főherczeg által bemutatatta magának Zumbusch szobrászát, a szobor alkotóját. Ezután az ez alkalomra írt himnusz játszották, a melynek hangjai közt Ő felsége Luitpold régens-herczeg kíséretében körüljárta a szobrot. Ő felsége többeket megszólítással tüntetett ki, köztük Albrecht főherczeg vott hadsegédei és szárnysegédei, különösen hosszán beszélt Piret báróval, azután megszólította Thun gróf miniszterelnököt, kinek kezét nyújtott, a német, francia, angol és török nagykövetekeket, a pápai nunciust és több más diplomát. Végül a szobor-bizottság tagjaihoz fordult Ő felsége, a kiket bemutatott magának és hosszasan beszélt Zumbusch szobrászsal.

A néphymnus hangjai közt, Luitpold régens-herczeg oldalán és fényes kíséret által követve ment le a király az Albrecht-főjárón. Ezalatt a csapatok diszelvonulásokhoz készülődtek, mely példás rendben történt meg. Ő felsége ismétlenül kifejezte egészen rendkívüli megelégedését, különösen az Ottó főherczeg-ulanusok felett és Ottó főherczeg ezredtulajdonosnak is megelégedését nyilvánította az ezred szép tartása felett. Három órákor vége volt a diszelvonulásnak. Ő felsége Luitpold régens-herczeget kocsijához kísérte és azután maga is udvari fogathoz szállott s a nagy tömeg viharos hoch-kiáltásai közt visszatért a Hofburgba. Miután az előkelőségek és a tisztek elhagyták az ünnepélyi teret, bebocsátották a közönséget. Egész délután óriási embertömeg hullámozott a téren, hogy meglekintse Albrecht főherczeg szobrát.

Délután 5 órákor a Hofburg új szárnyának díszteremében, melyet ezáltal használtak először, Ő Felsége diszebedet adott, a melyen az uralkodóház tagjai, az idegen fejedelmi személyiségek, a katonai attasék és számos tiszt vett részt, míg a régi Hofburg Redoute-teremben a többi vendég talált helyet. Ő Felsége jobbján Luitpold régens-herczeg, balján Thyra kemberlandi herczegnő ült, azután következtek a többi fejedelmi személyiségek. Az ebéd folyamán Ő Felsége a következő felköszöntőt mondotta:

„A magasztos ünnepély, a melyen ma, halálatlen fegyveres erőm iránt, résztvettem, Ő királyi Fensége, a bajor régens-herczeg, valamint fenséges, Házzammal rokon fejedelmi személyiségek érdeklődéssel teljes jelenlétében folyt le. Vilmos császár Ő felsége a legtalálhatóbban, kitüntető módon különös rokonszenvet tanusított Albrecht főherczeg emléke iránt, Irántam és véderöm iránt, midőn Ő Felsége éppen azokat a kiváló tábornokokat kegyeskedett képviselőkként ideküldeni, kik egykor legfőbb haduruk megbízásából Albrecht főherczegnek a porosz marsallbotot átnyújtották. Az orosz császári, porosz, bajor és száász királyi ezredek küldöttségei, mely ezredeknél Albrecht főherczeg büszke volt, hogy tulajdonosa lehetett, a monarkia legtalálhatóbb helyőrségeiből egybegyűlt tábornokaim és tisztjeim mellé állottak, hogy egy nemes mű befejezését üdvözöljék. Poharamat emelem a felejtethetlen tábornagy szellemében a felséges urak, fenséges fejedelmek és mindazok jólétére, a kik fényessé tették a mai ünnepet, melyet drága hadseregem rendezett Nekem.”

Este nyolcz órákor az udvari operában diszeladás volt, a melyre csak katonák voltak hivatalosak. Az udvari páholyokban az idegen fejedelmi személyiségek és az összes főherczegek ültek. Pont 8 órákor Ő felsége a középső páholyba lépett. Felhangzott a „Gottesglobe” és a jelenlévők mindnyájan fölálltak. A fényes közönség viharos hoch-kiáltásokba tört ki, a miért Ő felsége meghajlás fejébe ki köszönetét. A zajos óvázókat néhány perczig tartottak. Midőn a lelkesedés zaja csillapult, Ő felsége távozott a páholyból. Lipót Szalvátor és Ferencz Szalvátor főherczegek is eltávoztak mely gyászuk miatt. Ezután megkezdődött az előadás. Az Opera-próba vig operát és a „Rued um Wien” ballottet adták elő. Az előadás végét kis apoteozis képezte.

Ő felsége azoknak a tiszteknek, kik egykor Albrecht főherczeg hadsegédei vagy szárnysegédei voltak, ezüst emlékéremet veretett, a melyet az illetők már ma a diszebednél viseltek.

A gyulai 48-as kör ünnepélye.

(Saját tudósítónktól.)

Gyula, máj. 22.

Nagy nap virradt fel a gyulai 48-as körre május 22-én, midőn a közadakozás útján készült szép és díszes lobogóját örömtől dobogó szívvel felavatni megsegíté Isten. Régi vágy nyert ez által valóslást s méltán lett örömmünneppé e nap.

Előző nap este érkezett meg Budapestról a zászlósnai tisztre felkért Bartha Miklósné férjével, a gyulai választó közönség szeretett országgyűlési képviselőjével, Bartha Miklóssal, hogy, midőn örvend a nép, ők is „örüljenek az örülőkkel.”

A vasúti indóháznál nagyszámu közönség várakozott az érkező kedves vendégekre. A vasutól leszálltukkor lelkesült „éljen”-zással lettek fogadva s az egybegyűlteket nevében Dombi Lajos üdvözölte az érkezetteket, mire Bartha Miklós felelt úgy a maga, mint neje nevében, megköszönve a szíves fogadtatást s jelezve azt, hogy ők örömmel jöttek, engedve a szíves meghívásnak, hogy osztályrészesei legyenek a nép örömeinek s annival nagyobb készséggel tette Ő, mint képviselő, mert ő nem a rangot, kitüntetést osztogatók táborába tartozott volna, hanem *mindig a nép érdekében képviselője volt és marad.* A vasutól kocsiikon vonultak be a vendéglőbe, hol a tisztelgők nevében a 48-as kör elnöke üdvözölte szívélyes szavakkal a Barthapárt.

Május 22-én reggel 10 órákor a 48-as kör helyiségében volt a gyűlekezés, honnan az 56 nyoszolyó leány s 20 vőfély az egybesereglettektől kísérve testületileg mentek a „Komló” szállodába felkérni Bartha Miklósné urnót és Bartha Miklóst, hogy velük együtt jelenjenek meg az ev. ref. templomban. Fél 11 órákor érkezett meg a nagyszámu közönség a templomba, hol Dombi Lajos lelkész hálaadó s áldást eső imádsága hangzott fel, melynek eme végzavai után: „Kösd össze szíveinket a szeretet, egyetértés, békeesség, jóra törekvés nemes érzelmei által, hogy mind magunk boldogok lehessünk, mind másokat boldogíthassunk. Ird fel zászlónkra égi Atyánk, szent könyvünk ama parancs szavát: „Legyetek tökéletesek, miként a ti menyegyei Atyátok tökéletes”, s e vezér igéket: „Szabadság, egyenlőség, testvérség.” Ird be szíveinkbe: „A hit, remény és szeretet” ígétjét. Kivonult a közönség a templomból a piac térre, hol a szegbeverés s beszéd tartás következett.

Több ezerre menő száma az egybegyűlteknél.

A szegbeverés következő sorrenddel történt:

Bartha Miklósné, Bartha Miklós, Dutkay Béla polgármester, Dombi Lajos, Schiffert József a 48-as kör elnöke egy-egy szegvet teret a zászlónyélbe.

Ennek megtörténte után Bartha Miklós beszédet tartott, melyben a ma felavatott 48-as zászló felirata ötletéből az 1848-iki örökre magasztos eszméket vázolvá történelmi rövid áttekintést tett az események láncolatára, melyek amaz eszméknek csak részben valósultát tüntetik elő.

Vázolta a magyar függetlenségi harc előzményeit s tényét, valamint annak levetése siralmas történetét s az ezt követő gyászos emlékü napokat. Majd az 1867-iki kiegyezésre mutatott rá s azután a közelebbi idők eseményeiről s a jelen állapotokról tett említést. Beszédének irány eszméjét az egyéni és polgári szabadság fejtegetése köpezte s ezeknek jogos és szükséges volta kapcsán amaz örök igazságot hangoztatta, hogy az igazság napja örök éjbe soha nem tűnhet s végül ama reményének adott kifejezést, hogy a mai gyors iramu sodrok árjában, jöhet idő, s talán nem is távol meszt.

szeségben, midőn az 1848-iki eszmék testet öltésének módozatai felől behatóan tanácskozni szükség lesz. Az ünnepelő közönséget az 1848-iki eszmékhez való hűségre buzdítva, zárta be beszédét, lelkes éljenzésektől követte.

Az ünnepélyt a 48-as kör elnöke resztesztette be. Ezután a nagy sokaság Bartha Miklóst és nejét haza kísérve, az ünnepély véget ért.

Este 8 órákor a „Népkerti pavillon”-ban tánczvigatom volt, a 48-as kör zászlója javára, mely minden tekintetben fényesen sikerült.

A szegbeverési jelmondatok ezek voltak: Bartháné: „Szabadság nélkül nincs élet.”

Bartháé: „A szabadság leglelkesebb apostola Kossuth Lajos volt. Emlékezzünk mindenkor róla.”

Dutkayé: „Legyen a kör hű amaz eszmékhez, melyeknek ápolása hozta létre.”

Dombié: „Lobogj, lobogj magasán, fenn, szabadság-szelltől longessen.”

Schifferté: „Éljenek a 48-as nők, kik e zászlót készítették.”

Fővárosi levél.

Budavár bevételének 50 éves évfordulója. Ünnepély a budai honvédsiroknál.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, május 22.

Budavár hegyei balzsamos levegővel, virággal tölthették meg az egész vidéket a vár bevételének 50 éves évfordulója alkalmából. Udvarokon, hegyen, réten, mezőn mindenütt virág; szelíd verőfény, mosolygás, élet. Am mit törődött mindezzel a fővárosi fiatalság? Ő nem úgy van nevelve, hogy hazafias dolgokért lelkesedjék. A fővárosi fiataliságnak fontosabb a lövészény és a totalizátor, mint a honvédelemnél lefolyó dik-eziók. Lehet ott akármilyen remek szónoklat, mit ér az, ha nem lehet rajtuk sem veszteni, sem nyerni, ha nincs totalizátor? Azt mondják, a fejétől romlik a hal. S nem habozom kijelenteni, hogy hazafias érzés és erkölcsök tekintetében *romlik a székesfőváros.*

Miért nem láttuk ott Márkus főpolgármestert a honvédelemnél lefolyt ünnepélyen, vagy a budai honvédsiroknál tartott kegyeletes beszédnek alkalmával? Miért nem volt jelen Halmos polgármester? Vagy miért nem jelentek meg a tanácsbeliek küldöttségileg? Mind olyan kérdések, a melyekre nem találunk feleletet. Mert hiszen ha halált megvetéssel be nem veszik 50 év előtt Budát, Márkus, Halmos és az egész tanács helyett ki tudja, kik uralkodnának ott ma.

A milyen rosszul esett ez a kevés hazafias érzésre mutató halátlanság s az a körülmény, hogy a székes főváros tanácsát az ünnepélyen egy szakasz lovas és két szakasz gyalog rendőr képviselte, ép oly jól esett látni, hogy az öreg honvédek lelkesedésének lángja nem aludott ki. Ők testületileg kijöttek a honvéd menedék házból, felutaztak Erdélyből, Debreczenből, Szegedről, Nagy-Kőrösről s az ország távol eső különböző részeitől; eljöttek azok, a kik 50 év előtt golyó zápor közt vonultak fel a létrákon a vár bevételére. A fővárosi börtönáneri, sine kurák-ból élő mamelukjai, hausherjei bámulták ezeket a vén bolondokat, a kik képesek na-

napokon át koplalni, III osztályban roncsolni öreg testüket, csak viszont láthassák egykori győzelmük színhelyét. A főváros egy millió lakosságához mérten nagyon szegényes volt a budai honvédelemkéhez való felvonulás. — Alig pár száz ember vett részt a felmenetben. A honvédelemnél a budai polgárság gyűlekezett s a csoport kitett körülbelül ezeret. Különösen jó hatást ért el *Schefer* hírlapíró, hazafias érzéstől átható szónoklata. A sirokhöz való menethez mind többen- és többen csatlakoztak. Elől a honvédek vonultak Kossuth Lajos arcképével ékített zászlóval, melyet a fővárosi muzeumlól kaptak, utána a nagy sokaság. Apró leányok nemzeti viseletben koszorukat fontak bokrétaikat hoztak nagy apáik sirhalmára, melyet a szónoklatok végével bedobtak a rácsra.

Itt is több lelkes szónoklatot hallottunk. Amde sem a fővárosi előkelőbb honvéd tisztiek, sem a város, vagy Pestmegye notabilitásai nem mutatkoztak.

Visontay Soma képviselő lelkesítő szép beszédet mondott, Havas Jenő, Nagy Sándor színi akadémiai növendékek érzéssel szavaltak. Büszkék arra, hogy személyesen ismerik E. Kovács Gyulát s hazafias érzés ápolása terén, nyomdokait óhajták követni. Ritka gyöngyszemek a roppant homoktengerben.

Klein Pál rendező-biztosági elnök a testületileg és egyesült dalárdáknak lelkesítő hangon köszöntö meg a megjelenést. A sirhantoknál fogadalmat tétetett, hogy minden évben felkeresik, a nagy idők hőseinek e felszentelt sirhantjait.

A sirok felett kiemelkedett juniperus bokrokon fülmile éneke vegyült a helyesléssel fogadott indítványba.

Megható volt egy teljesen össze borult férfiak: Töcsi Bálint nagykörösi honvéd tisztnek beszéde.

Dicső Kossuth apánkról emlékezett meg s szomorú lemondással hangoztatta, hogy ők a nagy idők roncsai aig ha megérnek több évfordulót. Lelekien megéljeneztek a puritán öreget. Kolozsvárról az erélye muzeum egyik tisztviselője jelent meg az ünnepen, repkény levelet zöld galyyakat hozott a sirokról emlékül.

Egy pár érdekes adalékok halottam a budavári ütközetből. Leirom, hogy ne röppenjen el. A honvédek 1849 május 21-én hajnalban rohanták meg a várat. Magas árboconzon legett a sárga fekete lobogó. Ennek köteleit puska ropogás között Kreith Ede gróf honvéd főorvos és százados a kardjával vágta le. Egy honvéd baka hamarosan trikolort kerített, lehuzta a bakkancsát, felkuszott az árbocon s feltűzte a magyar trikolort. A pesti oldalon ekkor győződtek meg a bevételről s olyan harsogó éljenzés tört ki, hogy áthallszott Budára.

A svábok örültek nagyon a győzelemnek. Régi házaikban a török világ idejéből 4—5 emeletes pinceszük és barlangjaik vannak. Ily rejtett helyekről dézsákkal hordták fel a bort a honvédeknek. Ezek csáköval merték és itták. Leittatták annyira a foglyokat is, hogy ezek holt részegen feküdtek s a mikor a holtak eltakarítását kezdték, alig tudták kiválasztani a holt részeg foglyokat az elleneség halott katonák közül.

Visszatérve a budai ünnepségekre, fel kell említenünk miszerint a fővárosi honvéd gárdából *Krivácsy József* tüzér ezredes ko-

maórn hies védője és Garibaldi jeles ezredese ott volt.

Több tag által képviselve volt az erélye muzeum fővárosi közp. választmánya, Kreith Béla gr. a fővárosi muzeum alapítójával az élen. A honvédsiroktól 7 órákor távozott el a közönség.

Szemlélt.

Főjegyző választás.

Budapest, május 23.

A ref. egyházkerület főjegyzőjének választása talán kevésbé mélyreható, de azért eléggé mozgalmas képet nyújt az érdeklődő közönségnek.

Nem tartom fölöslegesnek, befejezésül az összes vitákhoz, összefoglalni, mi történt eddig és kik a kisebb-nagyobb nyilvánossággal föllepített jelöltek?

Kire első sorban fordult a figyelem: az csendes félrevonultságban él egy vidéki kis faluban és szerényen utasítja el a hozzá intézett felszólításokat. Ez *Sándor* János miriszlói pap és egyházmegyei esperes.

A régi prot. papok fájából, erős, tiszta jellem; önálló, független gondolkodás; kiváló képzettség; szelíd, megnyerő bánásmód; a viszonyok és egyházkormányzat alapos ismerete, a melyet 40 éves papi szolgálata alatt szerzett: ajánlják személyét. — Ugyanazon tulajdonok ezek, melyeket az ujonnan választott püspökből, dr. Bartók Györgyben keresett és talált meg az egyházkerület.

Legelőnkebb mozgalom dr. Kenessey Béla, theol. ig. tanár érdekében indult meg dr. Gidófalvi István főjegyző és Pokoli József tanár vezetése alatt. Azonban Kenessey megválasztatása ellen szől a világos törvény, mely csak *szolgálaton levő lelkészek* jelölését engedi meg a főjegyzői állásra. Ezt nem lehet semmiféle okoskodással elsimítani.

Helyes vagy helytelen volta felett nem vitakozom, de a pozitív törvényt nem szabad, mint a félkibátott egyszerűen levetni és nyárral fölcsereálni.

A törvény célzatát azt az indokot tekintem és tartom elfogadhatónak, hogy a főjegyző hivatalos távollétei alkalmával helyettesíthető, a tanár pedig — a szünidők kivételével székéhez és lakhelyéhez van kötve.

Eléggé népes dr. *Elekes* Viktor gyulafehérvári esperes pártja is, ki mellett tekintélyes egyének csoportja, mely naponként növekszik, fejt ki élénk és sikeres buzgalmat. Néhai édes apjának méltó utódja lennie a főjegyzői székben, ki utolsó, következési joggal megválasztott főjegyzője volt az egyházkerületnek. Állása mostani székhelyén nemzeti és felekezeti tekintetből nagyon fontos.

Szükebb körben újabb időben fellépett, ugyszólván saját vidékük jelöltjei: *Deési* Gyula, most is kolozskolati és *Lénárd* József, volt görögényi esperesek.

Mindkettő érdemes, derék, független jellemű, férfikoruk délen álló egyének. Ha a választás rájuk esnék: csak nyereségnek mondhatnók. Felléptetésüket az a hangulat szülte, hogy viszonyainkat alaposan ismerik és *itt* hon vannak. Kenessey ellen még azon erős elvi ellentét is felhozatik, mely miatt ezeltől 2 évvel Szász Gerő főjegyzői állásáról lemondott volt.

Az erdélyi ref. egyházkerület szerencsének tarthatja magát, hogy ennyi érdemes jelöltet állíthat esatásorba, kik hosszas szolgálatukkal is érdemessé tették magukat, hogy újabb szolgák miatt ne mellőztessenek.

Azonban öszintén szölvá, nekem úgy tetszik, a közvélemény leginkább *Sándor* János esperes megválasztásában nyugodni meg. Kora, multja, egyénisége: leginkább egyesítheti a meg most véglegesen meg nem állapodott eltérő véleményeket. Ennek meg-

— A következő boldog pár részére új könyvre lesz szüksége, — mondta nevetve a százados.

— Igen. Ezek a könyvek nagyon rossz gondviselés alatt voltak itten. Fiatal ember voltam, midőn először ide jöttem és az volt a szokás, hogy egy lapot kiszakítottak belőlük midőn, a gyertyák meggyújtására papírosra volt szükségük. Az borzasztó! De én most mindent jó rendben tartok.

— Azt lehet látni — mondja a százados mosolyogva — olyan stólat csusztatva az öreg ur kezébe, hogy az elbámul rajta. Hilary a társalgásnak minden szavát hallotta és nem álmódta, hogy jöni fog olyan idő, midőn minden szó a legnagyobb fontossággal fog birni előtte. Ekkor az ifju pár kiement a hűvös templomból a meleg juniusi napfényre. El voltak bódulva a boldogságtól, vakulva a szerelemtől, nem tudva és nem nézve, hogy hova mennek, míg Hilary megbodított és szinte elesett a hosszu fűben. Holmes Jeane zavarodott arccal ment hozzá.

— Édes asszonyom, vigyázzon! — kiáltá. Egy hosszu sirra esett. Ezután nem jöhet jó szerencse.

Carlisle százados nagyon szigorú hangon kérte, hogy hallgasson és a fiatal asszonyt ne ijessze az ő babonás esztelenségével.

VI.

— Drágám, egy boldog hetünk lesz — mondá Carlisle gyöngéden a fiatal feleségnek. Egy boldog hetünk — ha azontul soha sem lesz egy boldog napunk vagy óránk. És Hilary, szerelmem, oly nagy dolognak látszik előttem, hogy egy teljesen boldog hetünk legyen. Szentül hiszem, hogy vannak emberek, a kiknek egy napjuk sem volt tökéletesen boldog. Egy boldog hét az életünkben valami.

vitatására az összegyűlés 2 első napján lesz idő és alkalom.

Kálvinista.

A kolozsvári állami tanítónőképző intézet tanulmány-utja.

Kolozsvár, május 21.

Az iskolai kirándulások ideje elérkezésevel mi is vágyódtunk egy kis vándorlásra, világlátásra. Nem akartunk nagy dolgot csinálni, idegen országokat felkeresni — csak a közel szomszédságot szándékoztunk bebarangolni. Megvallom, hogy ennek az iránynak én vagyok oka, mert elvem, hogy a fiatal-sággal elsősorban közvetlenül hazánkat kívánom ismertetni, annak a dicső multját és a jelen trekvéseit szemléltetni. Ezen meggyőződésből terveztem az ideai kirándulásunkat a szomszéd Hunyadvármegyébe, a hol minden talpalatnyi föld „régí dal, régi dicsőség-ről.” Vidékének örök szépsége, földjének termékenysége, hegyeinek rejtett kincsei, lakóinak szorgalma, iparának haladása, élénk iskolai élete — s még sok érdekesebbnél érdekesebb ok vonzóva, kíváncsossá tette előttem ezen megye legnevezetesebb pontjainak megismerését. Tanári testületünk is egyet értett ehbeli nézetemmel és így május hórá tüztük ki ezen kirándulásunkat. Minthogy pedig már több ízben a Kárpát-Egyesület felajánlotta, hogy ilyen kirándulásokat készséggel elvállalja — hozzá fordultam, hogy segítségemre legyen — s mondatom, hogy oly pompásan gondoskodott mindenről, hogy a három napi utazgatásunk a kellemes és tanúságos élvezetek egész láncolata volt, a melyet a legesekélyhöz fennakadás sem zavart meg. A fő érdeme ebben Radnóti Dezső E. K. E. titkárral illeti, a ki személyesen is részt vett vándorlásainkban és valóságos uti marsallunk volt.

Május 18-án reggel 6 órákor indultunk el. Kis csapatunk 20 növendékből, 2 tanítónőből, 2 tanárból, az egyik tanár feleségéből — Radnóti Dezső E. K. E. titkárral és csekélységből állott. Egy harmad osztályu kocsi állott rendelkezésünkre, melyet Hege-dus Sándor keresk. miniszter kegyességéből három napra a miénkének mondhattunk és a melyet utazásunk alatt növendékeink egész büszkén, „salonkocsinknak” neveztek el.

A résztvevők nevei: Udvarhelyi Ilona, Mangesius Marika tanítónő, Versényi Gábor, Pataki Vilmos tanárok, Versényi Gáborné — Heinrich Józsa igazgatónő.

Első megállapódásunk Gyulafehérvár volt, hová reggel 9 óra felé érkezünk meg. Ott a város főkapitánya fogadott bennünket és kalauzolás mellett felhajtatott víz társaságunk a várba, a hol a híres könyvtárt a régiséglárral, a székesegyházat, a püspöki rezidenziát tekintettük meg.

Dr. Korodi Péter gyulafehérvári tudós tanár vezetett bennünket, Magyarázatait mindannyian a legelőnkebb figyelemmel hallgattuk, növendékeink jegyezték is, hogy minél maradandóbb emlékü legyen az érdekes és tanulságos fejtegetésekből.

Még az apáczazárdat is megnéztük, iskoláját, kórházát, templomát. D. u. fél 3 órákor folytattuk utunkat Dévára, a hová fél 5-re érkezünk meg. Itt Borostyányánál polgári iskolai igazgatónő és Téglass Gábor főreáliskolai főigazgató gondoskodtak rólunk. Még ugyancsak az nap d. u. felmáztunk a várhegyre. Növendékeink körülfigták Téglass főigazgatót, a ki fáradhatatlanul magyarazott, mutatott, figyelmeztetett hol a vidékre, hol a növényzetre, majd a kőzetekre, aztán megint egy darab történelmet mondott el úgy, hogy leánykánk nem teltek be a gyönyörködésből, figyelésből és a mellett a legjobb kedvben érkeztek fel a magasán fekvő várba.

Déván még a megyeház nagytermét, a

— De mi mindig boldogok leszünk! — válaszolá Hilary Lajos, az nem lehet másképpen. Mi mindig éppen úgy fogjuk egymást szeretni, a hogy most szereljük, tehát soha sem lehetünk kevésbé boldogok. A ferje különös átható tekintettel nézett rá.

— Hilary, tudod-e, — mondá — hogy a házasságunk óta oly különös érzés fogott el, mintha az életem ezzel a héttel bevégződne, mintha nem tudnék azon túllátni. Te is ugyanezt érzed?

— Nem, Lajos és nem szeretném azt érezni. Remélem, hogy a mi életünk és szerelmünk számos évekig fog tartani.

Az ország legszebb tavának a partjánál ültek. Harokhead nevű festői faluban bérletelt ki szobákat és ez a hét olyan volt nekik, mintha azt egy földi eliziumban töltötték volna.

Holmes Jane nagyon megszerette a fiatal gazdáját, a ki, láva, hogy ő milyen igaz barát volt és mily megbízható asszony, az eset minden körülményeit elmondta neki, sőt a helybenhagyását is megengerte. Jane azt mondta, hogy „minden tekintetbe véve” nem lehetett őt hibáztatni. Arra is rá beszélt, hogy Kanadába menjen el velük; Carlisle tudta, hogy a jó asszony sohasem tudna szeretett fiatal urnőjétől elválni.

Carlisle századosnak és a feleségének kellemes lakásuk volt a faluban, de ők a nap legnagyobb részét az esthwaiti tó partján töltötték.

— Hilary, drágám, — mondá az ifju egy reggel — gondold-e, hogy az új nevedet valaha meg fogod szokni? Valahányszor a háziasasszony „Carlisle asszony”-nak szólít, mindig elpirulsz és olyan az arczod, mint egy szép piros róza.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Május 23.

Hilary.

— A „Tövises és narancsvirágok” szerzőjétől. — Angolból fordította: **AMICA.**

V.

(Folytatás.)

(11)

Hilary juniusnak az utolsó hetében indult az utjára. Holmes Jane, a szobalánya, csudálkozott, hogy a fiatal urnője miért nem váltott jegyeket Glenglasba, még jobban csudálkozott, midőn Ilswillben kiszállott és kocsi rendelt, mely őket Norhamba vigye. Kérdezte, hogy Norham hol van és azt a választ kapta, hogy egy nagyon kevésbé ösmert kis falu. És, midőn azt kérdezte, hogy miértmennek oda, urnője elpirult. A szoba leány még jobban csudálkozott, midőn Carlisle százados látta reájuk várakozni és ekkor az igazságnak némi homályos togalma villant át az agyán.

— Oh Nairne kisasszony! — kiáltá. De Hilary egy csókkal hallgattatta el. Carlisle századosnak soha sem volt hajosabb feladta az életében, mint, midőn Holmes Jane-kellett rá beszélni, hogy a Nairne Hilaryval való titkos házasságánál legyen tanu.

— Ez nem egyezik meg a lelkiösme-

retemmel, — mondá. Megesalám Lady Kilmoret, a ki bízki bennem és tévúva vezet-ném a fiatal urnőmet, a ki nem tudja, hogy mit csinál. Inkább meghalnék, mint hogy ezt tegyem!

Ez olyan nehézség volt, a mire a szeretők nem számítottak. Carlisle százados mindezt felhasználta, de tapasztalatlanul. —

Vége azt mondta Holmes Janenak, hogy akár egyezik bele azt tenni, a mit ő kíván, akár nem, — az mind egy — a házasság meg fog történni; azonban, ha nem veszt részt benne, elkerülhetetlen bajt fog az urnőjére hozni és a mellett, megfosztja azt jelenlétének a vigasztalásától.

— Intézkedéseinket megváltoztatni már késő, mondta a százados határozottan. Aházasságot maga nem akadályozhatja meg és Nairne kisasszonyt elhagyva, midőn annak legtöbb szüksége van magára, egyszerűen olyan szegényt hozna rá, a mit ő nem érdemel. Ő teljesen bízott a maga szeretetében és hűségében; s ne csalja meg az ő magába vetett hitét.

Vége Holmes Jane beleegyezett és azon a szép juniusi reggelen Nairne Hilary a Carlisle Lajos felesége lett. Olyan menyasszony — oly kedves, oly gyöngéd, oly büszke és oly szerető — elég édes és elég szép volt arra, hogy bármelyik férfi megzavarja és Carlisle százados alig bírt magával. A szertartásnak az egyedüli hátránya az volt, hogy Holmes Jane folytonosan könyezett. — Carlisle többször mondta neki —

— Ne sirjon. A könyvek az esküvőn mindig szerencsétlenséget jelentenek. Szerencsétlenséget akar hozni arra, a kit legjobban szeret?

A Sz. Nurian templom, melyben a házassági szertartás vége ment, egyike volt az ország legrégebb templomainak. Falai penészesek voltak, a fedélén beesett az eső, csak a pókok hálója látszott ott tenyészni. De minden elhagyottsága daczára, oly egy tárgy benne a mi szépsége által feltűnt, egy egyszerű festett üvegő ablak, mely Jézusnak a kereszt-re való feszítését ábrázolta és Hilary megdöbbsent egy kisső, midőn az oltár előtt éppen azon a helyen állott, hol a kereszt árnyéka ő rá esett.

A lelkész nagyon öreg volt és süket és

szinte vak. Abban a kis faluban ritkán történt házasság — egész év alatt nem több, mint egy vagy kettő. Az öreg lelkész a szertartás alatt több vétséget csinált; de végre szerencsésen keresztül esett azon és Nairne Hilary a Carlisle százados felesége volt.

Feltűnő kis csoport volt a daliás fiatal vőlegény, a fehérhaju lelkész és a szép fiatal menyasszony, a ki éppen ott állott hova a kereszt árnyéka esett. Midőn Lajos látta, hogy az az árny mily különösen esett rá, hirtelen elvonta Hilaryt onnét. — A leány csudálkozva nézett fel rá.

— Mi történt? sugta Mit csináltam? — Semmit, drágám. De nem látod, hogy ott állottál, hol az ereszt árnyékot vetett rád? Megjesszett tégedet ott látni.

Későbbben Hilary gyakran gondolt e szavakra.

Aztán átmentek a sekrestyébe, hol a jegyzőkönyvbé be kellett írni a nevüket és ha Carlisle nem lett volna annyira elfoglalva a szép menyasszonyával, mulattatta volna a mi ez után történt. Legalább is annak a tölgfa fa szekrénynek a kulcsát, melyben a templom anyja könyveit tartották nem lehetett megtalálni és azután, midőn hosszas keresés után megtalálták és a szekrényt ki lett nyitva, az anyakönyv hiányzott és azt ismét csak hosszas keresés után tudták megtalálni.

Carlisle százados észre vette, hogy a régi könyvben — az ő házassága volt az utolsó helyre bejegyezve. Nevető arccal fordult az öreg lelkészhez:

— Én azt gondolom, hogy itt nem sok házasság történik? — mondá.

— Nem és én nem busulok azon, mert nagyon öregszem, — volt a válasz. Természetes, hogy néha történik egy házasság — nem lehet, hogy csak temetés legyen; de én nem szeretek azokra szolgálatot tenni.

főreáliskola szertárait, a régészeti muzeumot, polgári leányiskolát, a tanítóképző intézetet meg. 19-én d. e. 10 órakor indultunk el Vajda-Hunyadra. — ott Strojni Román főmérnök vett gondoskodásába. Első sorban a vár megreformálására indultunk. Itt felelevenítettük a történelmi emlékeket és gyönyörködtünk a pompás kilátásban. A várból elindulva a sodronypályát bámultuk meg, a melyen vasosarokban a kőszemet és vasércet szállítják Gyaláról Vajda-Hunyadra. Ennek az érdekes vaspályának a szerkezetét, valamint a vasműveket Strojni főmérnök magyarázta meg nagy szakértelemmel. Másnap hajnalban 4 órakor indulás Piski-Petrozsényra.

Piskiben elzárandókoltunk a piski hősök emlékére emelt emlékoszlophoz, a hová kegyeletünk jeléül egy szép koszorút helyeztünk el a Hymnus és Szózat elneklése mellett. Utazásunk ezen részét főleg a természet nagyszerűsége tette előtünk örök emlékeztetővé. Az erdélyi havasok hatalmas hegy láncolata vona itt látóköreinknek határát ezérfele változatban. A vasut a hegyeket majd annyira megközelíti, hogy magas sziklák vagy erdoszoruzata bérceket csak keskeny szorosan adnak helyet a tova rohogó vonatnak; majd egyet kanyarodik az út és a hegyek látszólagosan mindjobban háttérbe vonulnak a Strigy folyó partján elterülő völgy szépségét bemutatója.

Előre siető gözkocsink semmit sem törődik a tájépek sokféleségével, összedől minden erejét és bátran, merészen kapaszkodik fel, fel a hegyesücsokra szédületes magasságba, kilenczszor tör keresztül a hegyeken, a sötét alagutban, mindannyiszor új és mindannyiszor szebb kép tárul fel szemünk előtt. Növendékeink majd hangos „oh Istenem beh szép, ide nézz, itt szebb” stb. kitérésekben adnak bámulatuknak kifejezést, majd némán, meghatva szemlélnek a természet fenéjét. „Mily gyönyörű ez a mi hazánk, mondja egy kis első éves — nem kell nekem külföld, csak azt kívánom, hogy hazámat egészen megismerjem! Nem is lehet sehol a világ oly szép, mint idehaza minálunk.” Ilyen hangulatban érkezünk Petrozsényba, hol a főszolgabíró Buda Károly fogadott bennünket.

Petrozsényban megnéztük a község oszlatyozó műveket, a közsézbányát és ebéd után kocsikra ülve a Szurdukba siettünk. Ezen hegyesücsok szédűségéről sokan írtak és sokat, de sohasem eleget — nem is lehet azt leírni, látni kell azt! — Ez a kocsizás volt utazgatásunk utolsó programpontja, onnan visszatérve a vasutra ültünk és egyhuzamba baza siettünk, a hova 21-én reggel fél 5 órakor érkezünk meg.

Fel kell említenem, hogy mindenütt a legviszesebben, igazi, hamisítatlan magyar vendégszeretettel fogadtak bennünket; leánykánk mindenütt a legintelligensebb családoknál voltak elszállásolva, a hol meleg szeretettel fogadták és dédelgették őket. Fogadják ezért mindannyian hálás köszönetünket.

A növendékek kitünő hangulatban, egészségben voltak, vidámak, ügyesek, kitarók és kifogástalan magaviseletűek. Az egész kirándulás egy-egy személynek minden kiadást beleszámítva, körülbelül 14 ftba került.

Kolozsvár, 1899. május 21-én.

Heinrich Józsa
igazgató.

Hol az igazság?

— Végző. —

A „Magyar Polgár” a helyett, hogy azt az adósságát törlesztené, a mit azzal a bizonyos szerkesztői csillaggal vállalt magára, összes igyekezetét arra irányozza, hogy Sándor József úrral egy tizenhárom év előtt lefolyt sajtóperben lejátszott szerepét minden kifogáson felül helyezze.

Erre a célra nem állja idén az „Ellenzék”-ből, a melyből pedig elcsúszott való tekintettel, nem éppen tanácsos sokat idézgetni.

De hát tegyen tetszése szerint! Ám ahoz már férhet egy kevés szó, hogy az idézett cikk szerzőségét minő alapon tulajdonítja nekem?

Én ugyanis egy szóval sem mondtam, hogy első riportant az „Ellenzék”-nél teljesítettem. És mégis roám fogja ezt és ezen a címen következtetéssel gyanúsít. Igen könnyű volna ezzel szemben azt mondani, hogy ha emlékeztetőt vállalni a bizonyítás terhére, hát tessék bizonyítani az én szerzőségemet is.

De nem prókátoroskodom. Beismerem, hogy abban a 13 év előtti tudósításban részem volt. Tiltakozom azonban az ellen, hogy annak a tudósításnak egésze és főleg bevezetése nekem tulajdoníttassék.

A bevezetést az „Ellenzék” akkori felelős szerkesztője írta. Sebesi Samu barátom bizonyíthatja, ha ugyan emlékezik rá, hogy e miatt a bevezetés miatt egy kis nézeteltérés is merült fel köztöm és a „princzipális” között és pedig éppen azért, mert én egy S. J. ur akkori szerepléséről, mint a nemzetiégekéről akkor is ép úgy vélekedtem, mint most.

Lássuk már most, hogy ilyen tényállás mellett az az idézett cikk mit bizonyít ellenem?

Semmit, mert igaz a latin példaszó: „Qui bene distinguit, bene docet.”

E szerint a S. J. ur szónoklati külső sikere egy dolog. A szereplés martialis része,

helyénvalóságának kérdése egy másik dolog. A szónoki siker elismerésében — beismerem nem fukarkodtam. Megengedtem azt olyan mértékig, a meddig egy ügyes szemfényvesztés által könnyen megtévesztethető fiatal zornalista mehet. De a szereplés belső értékéről akkor is az volt a véleményem, ami ma. Épen mint a hogy a nemzetiségi kérdésben — minden gyanúsítás dacára — ma is valom, hogy a türelmetlenség még nem hazafiság, a chauvinizmus nem feltétlen érdem és hogy az igazságszolgáltatásnak és politikának minél kevesebb közük kell, hogy legyen egymással.

Dr.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 23.

— **Választók összeírása.** Figyelmeltetjük polgártásainkat, hogy a választók összeírása most van folyamatban. Jól teszi azért mindazon háztulajdonos, ki három lakrészrel bír, és mindaz az iparos, ki 10 ft 50 kr. adót fizet, ha az illető fertály kapitányság hivatalában megnézi, hogy vajjon fel van-e véve a választók közé, mert most ha tévedésből kimaradt, azonnal beírják, ha e héten szombatig jelentkezik.

— **Jégvihar.** Napsugaras szép idővel kezdődött pünköst reggele Kolozsvárt. Vasárnap d. e. azonban 10 óra felé fellegek tornyosultak s a Hója törkvágás felőli irányból fekete felleg vonult a város felé, melyből 10 óra 10 perczkor roppant jégeső csapódott le. A jégeső a Hójai szőlőkben a kőmáli oldalon s a Házsongárdban pusztított. A belvárosban is nagy mennyiségben omlott s a feleki oldalon roppant károkat tett. Tökre tette ott Nagy Gábor szőlőjét, gyümölcsösét. A jégeső irtózatossá pusztítást végezve, alig egy félórát tartott s egy erős esztanás rekesztette be. Délután s este csendes zápor omlott lefelé.

— **Széchenyi István gr. levele.** Lapunk megelőző számában közöltük Széchenyi Istvánnak az akadémia ügyében 1858-ban írt levelét. E levelet Groisz Gusztáv hagyatékában találta Haller Rezső kir. tanácsos ügyvédi kamarai elnök, ki iőrelet tett, hogy a nagy időkre tartozó iratok a hagyatékából az erckelyi muzeumnak átengedi. Megemlítjük, hogy Széchenynek ama levele harminczhárom év előtt egész terjedelmében közzé tettett Falk Miksa könyvében, mely gróf Széchenyi István és kora című munkájának 316—217. lapján olvasható.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap ünnepi száma egy valóban érdemes kitüntetést közölt: Gidófalvy István miniszteri osztálytanácsos 6 Felsége, most mind 44 évet meghaladó állami szolgálata után nyugalomba vonult — miniszteri tanácsosnak nevezte ki. A mennyire örvendünk, hogy e kitüntetés egy valóban érdemes férfinak esett, annyira el fog az aggodalom, hogy diszes állásától megválk, melyet a belügyminiszteriumban elfoglalt. Gidófalvy oda fent a régi Erdély egy nagyon is számot tevő képviselője volt; és így mindig a legnagyobb készséggel állott szűkebb hazarészünk minden egyes fiának rendelkezésére; ezt bizonyíthatják azon földbírtokosok, kiknek urbéri kárpótlásos ügyét lehető leggyorsabban és méltányosabban oldotta meg. Részt vett a székely egylett megteremtésében, mely egyletnek a legutóbbi napokig gondos, hü pénztárnoka volt. Szülőföldje a Székely földiránti rajongó szeretete vezérelte közéleti tevékenységében is. A marosvásárhelyi iparmuzeum neki köszöni megteremtését; gondoskodott arról, hogy a csaknem járványzerű kivándorlás Romániába — megcsúskénjen; több száz derék szegény székely fia neki köszönheti azt, hogy jó iparosoknak képzetettek ki és így a székely emberben levő őseréji nemzeti töke az ország határára beül szolgálja a magyar kultúrát, ipart és előrehaladást. Feltétlen becsületesség, megbízhatóság, szilárd jellem, erős hazafias szellem és nagy tudást elaruló világos felfogás összességének eredménye az az általános becsülés, mely oly méltóan nyert kifejezést a legfelsőbb kelyről jövő kitüntetésben. Három derék fiut és négy bájos okos leányt nevelt fel embertársai javára, kik már is hasznos tagjai a társadalomnak. Székelyföldnek az Alföldre bevitt számos jó munkás fia helyett, kárpótlásul oda adta két csoda szép leánygyermekét, kik az általános vélemény szerint ma Háromszéknek, e kincseknek gazdag vidéknek a legjobb és legbájosabb két asszonya.

— **Elégett Torda.** Tegnap este s ma a reggeli órákban azt a rémhírt terjesztették Kolozsvárt, hogy Tordán egy egész városrésze leégett. Lángban áll 37 ház, számos gazdasági épület stb. stb. Ma d. e. tudakozódunk a dolog miben létéről s arról értesültünk, hogy Tordán semmiféle tüzeset nem fordult elő.

— **Huszonkét házasság.** Huszonkét házasság kötöttett tegnap az égből és a kolozsvári anyakönyvi hivatalban. Az anyakönyvi hivatal vezetői szorosan el voltak foglalva a párok összeadásával, a kik gyors tempóban követték egymást reggel 7 órától estig sorrendben így jöttek:

Palkó Lajos — Engelbrecht Irma, Tóvisi Miklós — Zsukán Mária, Angyal Sám — Török Juliánna, Zászkonvi József — Turi

Róza, Vass Tivadar — Mészáros Mária, Vojza Géza — Kovács Mária, Szabó Ferencz — Kántor Ilona, Kocsis István — Rusz Zsuzsa, Mikó János — Székely Vilma, Erdődy József — Szabó Katalin, Fekete János — Szabó Róza, Harasztosi György — Weinhold Teréz, Kiss József — Szabó Róza, Schneider György — Károlyi Károlin, Biró István — Lázár E. rzsébet, Milács Péter — Dorogi Etelka, Sárközy Miklós — Dorogi Vilma, Bátky István — Keszecek Vilma, ifj. Guzzi János — Famfuri Anna, Szénási Sándor — Vojth Anna, Czédula György — Petrik Eszter, Santa Andor — Maknics Lenka. Piros pünköst másodnapján 22 pár szerezte meg az élet boldogságát.

— **Könyves Tóth Kálmán Kolozsvárt.** A debreczeni költő pap, Könyves Tóth Kálmán jelenleg Kolozsvárt tartózkodik. A jó pőta, Ámica (özv. Sám Lászlóné testvére és Geréb Márton látogatására jött Kolozsvárra.

— **Csávolszky Lajos** orsz. képviselő ur az „Egyetértés”-ben a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Hét esztendő előtt egy vasutat építtettem.

Midőn Tiszafüreden programbeszédemet akartam elmondani, Poroszlóról ladikok kellett odamennem A községek hónapokon keresztül nem közlekedhettek Csegére, hol birtokom van, téli időben két-három napig tartott az út.

Nekem és választó kerületemnek is roppant érdekében állott, hogy azon a vidéken vasut építtessék.

Vállalkozót nem találtunk. Azok tudták előre, hogy egy vasut, mely 40 kilométer hosszában szeli a Hortobágyot, nem lehet nagyon jövedelmező vasut. Tehát fölépíttettem magam. De az építéshez pénz kell. A prioritásokra nem adtak annyi pénzt, a mennyi a vasut fölépítéséhez szükséges, tehát lekötöttem a prioritások mellett összes ingatlanaimat is, csakahogy annyi pénzt kapjunk, hogy a vasutat fölépíthessük.

A vasut fölépült. Áldás arra az egész vidékre. De nem áldás én rám nézve. A prioritásokat hét év óta folyton áruolom, de nem tudom eladni, mert a vasut keveset jövedelmez. És míg a prioritásokat el nem tudom adni, nem tudom szabaddá tenni ingatlanaimat sem.

Hogy ez nagy baj rám nézve, az természetes. Hogy e bajon szeretnék segíteni, az még természetesebb. Hogy milliók megszerzése végett külföldre is el kell menni, az meg még a legtermészetesebb.

E végett, e célból jártam Londonban, Brüsszelben és Párisban. Három hétig távol voltam és ma tértem vissza.

Rettenetes állapot, a mit itthon találok. Nehány újságíró távollétem alatt betört lakásomba, tele kiabálta a világot, hogy megszöktem. Feldulta, utczára szórta magántermészetű dolgaimat. De még többet tett: hazudott, rágalmazott, oly szemérmelen módon, mely megdöbbent.

Ok nélkül, szűkségtelenül bántani valakit, ki nehéz bajokkal küzd, már az is nemtelen dolog, de még rágalommal, vakmerő hazugságokkal is nehezíteni annak helyzetét, alávaló, hitvány emberek tulajdonsága.

S az ily alávaló hitvány emberek rágalmaival szemben mit tegyek? Azt tészem, a mit eddig egész életemben tettem. Tovább küzdök és tovább dolgozom és az első napon, melyen érkezésem lesz, amaz embereket felelősségre vonom.

Csávolszky Lajos.

— **Bethlen Miklós gr. halála.**

Bolnai gr. Bethlen Miklós író, pünköst vasárnapján reggel a fővárosban hosszas szenvedés után elhunyt. Bethlen Miklós a nagy idők katonája volt, a szabadság harcát a Königrátnál az osztrák hadseregben küzdött, mint hadnagy. Magyarokból álló zászlóalja midőn szemben állt a poroszokkal, gulába rakta a fegyvert, lefeküdt. Az ezredes toporézokolt, parancsot adott a hadnagynak, hogy magyarázza meg a legénységnek, hogy tartoznak Ferencz József császárárt s az osztrák házért tűzbe menni. A mig ő ezt magyarázta, egy golyó furódott a hátába, melynek sebe gyakran kiújult év tízedek mulva is.

Ez alatt zászlóalja átpártolt a poroszokhoz, kik Kossuthot éltették s megölték a magyar fiukat. Bethlen Miklóst, mint súlyos sebesültet vitték magukkal a katonák. Egy kastélyban berendezett kórházban feküdt, hol Bismark is felkereste őt.

Bethlen midőn felgyógyult, haza jött és színész, majd színmű író lett. Antóniust, Hamlettet sikerrel játszta. Később a hírlap irodalom terén kereste kenyérét. Széles körű ismerete, helyes ítéletképessége, erős magyaros érzése mind olyan kincsek voltak, a melyekkel többet tudott használni nemzetének millióira menő vagyonná. A külföldi lapok tájékoztatták a magyarországi viszonyokról s ezek oly anyagi elismeréssel honorálták ebbeli munkásságát, hogy 4000 forintnál több évi jövedelmet biztosítottak neki. A Köln. Zeitung, melynek régi munkása volt, rendes nyugdíjban részesítette.

Történelmi dolgozatokat is nagy számmal írt s azok igen értékesek voltak.

Családát nem alapított. Egy Kohn nevű legénye volt, a ki teljes hűséggel ragaszkodott hozzá.

Halálát mélyen gászolja a magyar írói gárda, mely egyik puritán jellemű, fényes írói multtal bíró tagját veszítette el.

Temetését is az írók testülete az elhunyt iránti kegyeletből intézi, azonkívül emléket emelnek a jeles író hamvai fölé. Elejétől és működéséről a Pallás Lexikon a következőket jegyezte fel:

(Bolnai) Bethleni Miklós, regény- és színeszeti író, szül. 1831. aug. 18. A szabadságharcban százados volt, ennek leveretése után a színészhöz való nagy vonzalmának engedve, Bolnai néven tagja lett a nemz. színháznak. Később Párisba ment, 1866. Königrátnél súlyosan megsebesülván, Pestre jött s 1868-tól állandóan itt élt. Írt czikkeket a hazai és külföldi lapokba. Szerkesztette a Színházi Naptárt, Népszínházi évkönyvet, a Diplomatische Wochenschriftet, a Honvéd c. katonai lapot. Jelenleg a Correspondance Hongroise című könyvomatoss lap kiadója és szerkesztője. Önállóan megjelentek: Angyal Bandi és a szép Juli-ka (Kolozsvár 1846). A magyar kérdés európai szempontból (Pest 1864). Ein Wort an Deak (Wien 1865). A történelem regénye (Budapest 1888). Dívatos erkölcsök. Dráma 3 felv. (u. o. 1890.)

— **A szerencsétlen vak iparos** részére ujjában a következő adományok folytak be lapunkhoz: Bányai Sámuel 2 kor., Ozorai Adolf 1 korona, N. N. 4 korona, özv. Magyar Mihályné 2 kor., Névtelen 4 korona. Móssa Atilla Aranykútról 6 koronát, Józsa Vilmos Szász-Keresztúrról 2 kor. 40 fillért.

Szerkesztőségi üzenetek.

J. L. Kaczkó. A kérdés már annyira meg lett pró és kontra vitatva lapunkban, hogy a közönség untig van már vele. Bizzuk a dolgot most már az egyházkerület bölcsességére.

Omikronnak. A küldött hír nem felel meg a valósnak. Utánna jártunk illetékes helyen s azt az értesítést vettük, hogy az illető nem kapott és nem kap segílyt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratait, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

Védekezés a pestis ellen.

Róma, máj. 22.

A belügyminiszterium pótrendeletben meghagyja, hogy a járványmenteseknek talált hajóknak, a melyek inficiált indiai vagy egyiptomi kikötőkből jönnek, a szabad tovább hajozás csak akkor engedhető meg, ha teljes tíz nap elmult a legutolsó inficiált kikötőből történt elindulás óta.

Athén, máj. 22.

Az Alexandriában előfordult pestisesetek következtében alexandriai provenienciákra e hó 18-tól kezdve vesztézárt rendelték el, mely célra a délosi kórházban rendezték be.

Pestis.

Alexandria, máj. 21.

Két megbetegedés történt, a melyeknél a pestis gyanuja merült fel.

Vonat kisiklás.

Turin, máj. 21.

Mult éjjel Cambjano és Pissino közt egy postavonat kisiklott. A fűlő és a vonatvezető megsebesült. Két gép felfordult, két postakocsi összezuodott. A postai alkalmazottaknak nem történt baja. Ma reggel a forgalmat ismét helyreállították.

Turin, máj. 21.

A Cambjano melletti vonatkisiklást egy nehéz darab vas okozta, mely egy előzőleg arra menő tehervonatról esett le. A posta küldeményekben nem esett kár.

Tűzvész.

London, máj. 22.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Viktoriából, Britise Columbia, hogy Dawson City, Klondyke, április 25-én majdnem teljesen leégett. A kárt több millióra teszik. Az üzleti negyednek 111 épülete hamvadt el, ezek közt a Bank of Beitis Nordamerika és a Bank of Commerce épülete is. Emberélet nem esett áldozatul.

Udvarhelymegyéből

Sz.-Udvarhely, május 23,

Azon hir, hogy Udvarhelymegye főispánjának Hollak Ártúr fog kinevezetni, megyénkben megnyugvással fogadtatt. E hó 24-ikére titkon a régi kormánypárt — Báaffy lovagok — titkon, az új kormánypártiak mellőzésével értekeztetést hívtak össze. Céljuk, hogy 50 tagu deputációval kérjék a miniszterelnököt Haller gróf főispán megtartására.

A vidéki hírlapírók közgyűlése.

Fiume, május 23.

A Vidéki Hírlapírók Országos Szö-

vetsége tegnap tartotta meg évi közgyűlését.

A hírlapírók Fiuméba vasárnap este érkeztek meg, a hol a vonathál a zenekar „Hymnus”-t játszott s az érkezőket Wickenburg üdvözölte. Az üdvözlő szavakra Kulinyi Zsigmond, a szövetség elnöke válaszolt.

Este a hírlapírók tiszteletére bankettet rendezett a „Fiumei Tiszviselő-Egyesület”. A banketten számos felköszöntő volt.

A közgyűlést vasárnap délelőtt tartották meg a „Fiumei Tiszviselő-Egyesület” helyiségében. A közgyűlés legfontosabb tárgya a nyugdíjintézet ügye volt. A nyugdíjintézet vagyona ez idők szerint 30,000 forintot tesz ki. Nyugdíjintézetbe eddig 15-ön állottak be.

A hírlapírók közgyűlés után Czirk-veniczába rándultak ki hajón, a hol Szapary fumei kormányzó vendégei voltak, ki tiszteletükre dejeuner rendezett. A dejeuneren Szapary a királyt éltette, Kulinyi pedig Szaparyra ürítette poharát. Szapary azután a vidéki sajtóra mondott tőszlot, melyben arról beszélt, hogy milyen nagy fontossága van a vidéki sajtónak.

— A vidéki sajtó — ugymond — legközvetlenebbül hat a vidék értelmiségére.

Örül a fumei közgyűlésnek s elfogulatlan kritikát kér szavai fölött.

Uj főispán.

Szolnok, május 22.

Lippich Gusztávnak Szolnok-vármegye főispánjává történt kinevezését az egész vármegyében örömmel és lelkesedéssel fogadták pünkösd első napján. Lippich Gusztáv a megye alakulása óta a hetedik főispán már, de az első, a ki a vármegyében született. Mikor a hivatalos lap a kinevezési hírt meghozta, a város lófogódást ültött; este fényesen kivilágították és a város intelligenciája, polgársága, földműves osztályllyal egyesülve fáklyámenettel tisztelgett Lippich szabadság-téri lakásán, a hol idősb. Schefflik István üdvözölte az uj főispánt.

Lippich az ezekre menő nép lelkes éljenzése között köszöntö meg a rokonszenvet és azt mondta, hogy magas állásában, a melyre a kormány bízalma és a legfelsőbb királyi kegy szőlította, az ember baráti szeretet, a jog, az igazság, a szorgalom és a becsületes munka méltánylása lesz működésének irányadója.

Egy 48-as tábornok betegsége.

Budapest, május 23.

Perczel Mór 48-as tábornokot Bonyhádon szélhűdés érte. Állapota aggasztó,

Halálozás.

Budapest, május 23.

Gróf Vay Ernő orsz. képviselő ma meghalt.

Sima lemond.

Budapest, máj. 23.

Sima Ferencz ideérkezett.

Hírlik, mandátumáról lemond.

Horváth József dr. meghalt.

Budapest, május 23.

A berlini magyar egylet elnöke, mint részvételt értesültünk, Berlinben meghalt.

Horváth kolozsvári születésű volt, felküzdötte magát s Berlinben ő alapította a magyar egyletet, a melynek éltető lelke volt. Kolozsvárol mindig szeretettel emlékezett meg. Többkulturalis és humanus intézetünk részére tett alapítványokat.

Nyugodjék békével.

Szerencsétlenség.

Lugos, május 22.

Az aninai közsébkönyvában aknatorés volt. A leomló közsén négy munkást maga alá temetett. Egyikük, Sporea János, meghalt, a többi három életveszélyes sérüléseket szenvedtek,

Főszerkesztő;

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos;

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Az Ujvilágban

ma és mindennap a magyar és spanyol énekesek fellépte.

Bemenet szabad.

Alsófehérvármegye alispánjától.

Sz. 7834—1899.

425. 3—3.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Alsófehérvármegye Nagy-Enyeden emelkedő székháza új építését és az ezzel járó átalakítási munkákat a vármegye törvényhatósági közgyűlése engedélyezvén, az ezen építkezés körül előforduló és a M. Kir. Belügyminiszter Ur Ó Nagyméltósága 4111—1899. sz. a. rendeletével jóváhagyott alább megnevezett munkák kivételének biztosítása céljából a nagy-enyedi m. kir. államépítészeti hivatal irodájában, különös figyelemmel az általános vállalati feltételek 5. 6. és 7. §-aira folyó évi június hó 5-én délelőtt 10 órakor ajánlati versenyárgyalás fog a következő feltételek mellett tartatni.

1. Az ajánlatok írásban a nagy-enyedi m. kir. államépítészeti hivatalnál adandók be; távirati vagy a határidő leteltével beérkező ajánlatok nem fogadtnak el.

2. Az építési munkák a következő csoportosítás szerint együttesen fognak kiadni és pedig:

- I. Bontási munka,
- II. Föld, kőműves és elhelyező munka,
- III. Kőfaragó munka,
- IV. Ács munka,
- V. Bádógos munka,
- VI. Padolat munka,
- VII. Kővezető munka,
- VIII. Cserépfedő munka,
- IX. Vas munka,
- X. Asztalos, lakatos és mázoló munka,
- XI. Üveges munka,
- XII. Kályhák szállítása és elhelyezése,
- XIII. Festő munka.

3. A felsorolt munkák egységi árak alapján, utólagos le- számolás mellett egy vállalkozónak — esetleg társvállalkozóknak azonban ez utolsó esetben is egy vállalatban fognak kiadni.

4. Az építés összes költsége 119333 frt 83 krban állapított meg. Ezen összegbe már be van tudva a régi épületek lebontásából kikerülő anyagok 3247 frt 05 krajczárban megállapított árak, mely anyagok vállalkozó rendelkezésére bocsáttatnak, illetőleg azokat vállalkozó ezen árban átvenni tartozik.

Ennél magasabb összegre rugó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az ajánlatban kiteendő:

a) Az egységi árakra vonatkozó százalékosan kifejezett ár- engedmény. Ez az összes munkákra egyben, de az egyes munka- nemek szerint el különítve is tehető meg.

b) Ajánlattevő nyilatkozata arról, hogy az építési terveket, az előmérlet-költségvetést, az általános és részletes feltételeket, valamint a helyi viszonyokat, nemkülönben a szerződési min- ták ismeri és azok határozományait magára már ajánlata beadá- sával mindenben kötelezőnek ismeri el.

6. Az ajánlati összeg öt százaléka mint bántópenz Alsó- fehérvármegye házipénztáránál az ajánlat beadása előtt letéte- nyezendő vagy ajánlathoz csatolandó készpénzben vagy óvadék- képes értékpapírban. Az első esetben a letéteményezésről szóló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

7. Az ajánlattevők közül az építendő bizottság illetőleg a vármegye közönsége tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabá- don választ. Egyenlő mértékű ajánlatok beadása esetén is fenn áll a vállalkozó szabadon való megválasztása.

8. Az ajánlatokhoz tartozó bántópenzek a végérvényes ha- tározat meghozatala után adandók vissza.

9. Az építkezés a bontási munka egyrészére és a nyugoti szárny alapozására kiterjedően folyó évi augusztus hó 1-én meg- kezdendő és az itt tekintetbe jövő munkák a földszinti magas- ságig folyó évi október hó végéig elvégzendők. A többi összes munkák 1900. évi október hó 1-ére kell, hogy teljesen elvégeztül- jenek és felülvizsgálat illetőleg átadás alá bocsáttassanak.

10. Társas vállalkozás esetén vállalkozók kötelesek magok közül egyet kizárólagos képviselőül kijelölni és tartoznak a mun- kák előállításából folyó minden kötelezettségük pontos teljesíté- séért egyetemlegesen kezeshetnek.

11. A vállalat köteles az összes kiviteli terveket és meg- rendeléseket saját költségén leosztatni illetőleg elkészíttetni; nemkülönben a kiviteli műveletet a befejezés idejére összeállíttatni.

12. Az építkezés tervezete és költségvetése, az általános és részletes feltételek a nagy-enyedi kir. államépítészeti hivatal irodájában a kitűzött határidőig a rendes hivatalos órákban be- tekinthetők.

13. A beérkezett ajánlatok f. évi június hó 5-ikén d. e. 10 órakor fognak a megnevezett irodában fölbontatni.

Az építendő bizottság határozata alapján.

Nagy-Enyeden, 1899 május hó 3-án.

Csató János,
kir. tanácsos, alispán.

Sz. 3179—98. tkvi.

473. 2—3.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1898 évi május hó 18-án 27582—98. I.—A sz. a. elrendelte, hogy a hidalmási kir. járás- bíróság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Nyerz község telek- jekbe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. t. cz. az 1889 évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. cz. szabályozott eljárás és ezzel kapcsolat- ban a tkvi bejegyzések helyesbítése foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1899. évi július hó 17-ik napján fog kezdődni.

1. Ennélfogva felhívtnak mindazok, a kik a telekjkvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamán jelenjenek meg és az elő- terjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdo jogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. cz. 15—18 és 1889 évi XXXVIII. t. cz. 5, 6, 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adato- kat megszerezzék iparkodjanak, és azokkal igényeiket a kiküldött elő- terjesztésük, avagy oda hasánnak, hogy az á rubázó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyil- ánts, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesítheti és a bélyeg illeték el- engedési kedvezménytől is esznek, — és

3. azok, kiknek javára a tényleg már megszűnt követel- lése vonatkozó zálogjog, vagy egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, — illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezmő- nyétől esznek.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Hidalmás, 1899 évi március hó 30.

Nadesán
kir. albiró

Meghívó!

A „kolozsvári világítási és erő-átviteli
részvénytársaság“

kolozsvári bejegyzett cég ezennel közhirre teszi: hogy

évi rendes közgyűlést

az alapszabályok 26. §-a alapján 1899 évi május hó 31-én délután 3 órakor Budapesten Alkotmány-utca 24. szám alatt Brösler Ignác igazgató irodájában megtartja és arra a részvé- nyek tulajdonosait meghívja.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóság által el- készített, a felügyelő bizottság által átvizsgált évi mérleg bete- resztése tárgyában.

2. Az 1. pont alatti mérleg és számadások megvizsgálása, nyereség beosztása, igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak fel- mentvény megadása.

3. Egy igazgatósági tag választása. Alulírt igazgatóság az alapszabályok 22. §-a alapján figyelmezteti a részvénytulajdonoso- kat, miszerint, „a közgyűlésen azon részvényes bir megjelenési és szavazati joggal, a ki részvényét a folyó szelvénnnyel együtt a közgyűlést legalább 3 nappal megelőzően a társulatnál, vagy az igazgatóság által e végre az összehívó hirdetményben megjelölt letéthyelyen letéteményezi;“ alulírt igazgatóság a leté helyeül meg- állapítja a Banque Ausiliaire de la Bourse Bruxelles 154. rue royale.

Az igazgatóság által készített, a felügyelő bizottság által átvizsgált évi mérleg a felügyelő bizottság jelentésével együtt a közgyűlési fenti határnap előtt a részvényesek által megtekinthet- tők a cég székhelyén, a kolozsvári gázgyárnál, vagy Brösler Ignác igazgatósági tag irodájában Budapesten, Alkotmány-utca 24. Kolozsvár, 1899. május hó 20-án,

A kolozsvári világítási és erő-átviteli részvény- társaság igazgatósága.

477 1—1

Van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyhid utca 3 szám alatt Kolozsvárt ez idő szerint legszebb mintákkal dusan berendezett

szobafestő és mázoló-üzletet

nyitottam. Elvállalok minden a szakmába vágó munkát, u. m. szo- bák, lépcső-házak, dísztermek és templomok festését a legszakas- zottabb kivitelben a legutányosabb árban.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

Midőn mindezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem kegyes pártfogásukat, szíves rendeléseiket várya maradok Kiváló tisztelettel

Keresztes Aladár,
szobafestő és mázoló

394. 8—0

Kut szivattyuk és építési szivattyuk!

Kolozsvári vízvezeték- és csatornázási-
vállalat

Bányai K. és Társai bejegyzett cég.

Iroda, műhelyek. és raktárak:

Kolozsvár, főtér 18. szám. Telefon 324. szám.

E vállalatunk úgy helyben mint vidéken is, magánbázakban, ura- daimnak és kastélyokban a legújabb modern kivitelben, a legmesszebb merő műszaki berendezéseket, bármely nagyságban, valamint a ré- gebben berendezetteknek a mai kor szerinti átalakítását és javítá- sát teljes garanciával és mellé a legolcsóbb árakon.

Letéteztünk fűtő-telepeket, egészségügyi berendezéseket a leg- újabb tálmányok szerint, kőszetteket, fűtés és vírágítási készí- tőket, melegvíztelepeket, vizkutatókat, furatásokat és alagsóvezetőket a saját rendszerünk szerint.

Készítünk tűzoltó feskendőket, felszereléseket, szivattyúkat, kézi és kerti feskendőket minden alakban és nagyságban

A legelsőrangú gyárakkal levő előnyös ös- zekötöttésaink fo- tán a legátányosabb árak mellett vállalkozunk és szállítunk.

Kőszítvények és tervezeteket díjmentesen készítünk úgy a helyi mint vidéki megbízóinknak.

Kérsz kiterjedt vállalatunknak pártfogását és becses megren- deléseit.

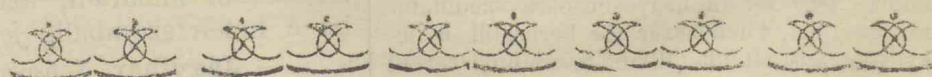
Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat

Bányai K. és társai

289. 4 20.

Kolozsvár, főtér 18. sz. Tel- fon 324 szám.

Tűzoltó feskendők és felszerelések!

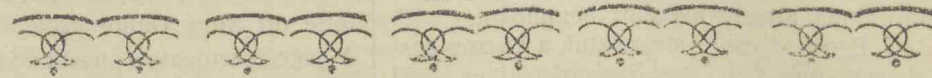
Alólírotnál egy szakképzett havi 14 frt. fizetés és ágynémün kívül teljes ellátásban részesülő

i r n o k

azonnal felvétetik.

Alánlatok Szereday Gyula közjegyzőhöz Magyar-Nagy- Somborra czimzendők.

478 1—2

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangú és elismert minőségű gyártmányok.

Raktár:

ADRIA
SCHLADITZ
PEUGOT
BEESTON

NORICUM
lánc nélküli kerék!!
CHAMPION
PATRIA

405.15—*

kerékpárok!

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősége.

Kényelmes fizetési feltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a torna-vivoda zárt kórhelyiségében, mely a legkényelmesebben van a célra berendezve, a kerékpározást 2 frt tandíj mellett, a legrövi- debb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mechanikai műhely. — Tűzmaillirozás és nickelozés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad

Kolozsvár

Beszterce

Bazár-szoros.

Főtér.

Fa-utca

Uj! Uj! Uj üzlet!

Férfi fehérneműk	Női fehérneműk	Női cipők	Női kalapok	Fűzők	Napernyők	Dívtatos fűzők	Színes kalapdíszek	Virágok	Ruha bélések	Díszszinorok	Csipekék, szallagok	Kerztyük.	401. 8—10.
Kézelték, Gallérok	Női cipők	Női kalapok	Fűzők	Napernyők	Dívtatos fűzők	Színes kalapdíszek	Virágok	Ruha bélések	Díszszinorok	Csipekék, szallagok	Kerztyük.	401. 8—10.	
Nyakkendők	Férfi cipők	Férfi kalapok	Esőtárlók	Kötött harisnyák	Dohánytárcsák	Zsebkendők	Nadrágtartók	Szappanok, Gombok	Gyerekek kötött ha- risnyák 1 évesőtől felfelé!				

BENIGNI ZS.

női- és férfi divat rövid- és pipere áruk. Kolozsvárt, Wesselényi-Miklós-utca 4. szám.

Uj! Uj! Uj üzlet!

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.